

VARGJUL I LYSINGS- BYGDER

Original för Östgöta-Bladet av ARWID BRUNNSGÅRD.

Man skrev juldagen år 1809.

Strax intill landsvägen Heda—S. Aby, omkring en halv fjärdingsväg från kyrkan (i senare tid kallad för Attingen) bodde korpral Karsk med sin hustru. Han hade varit en munter och rask knekt, då hans kompani kom över till Finland för att delta i det olyckliga kriget mot Ryssland. Redan vid första slaget blev han sårad och kom sedan hem som invalid. Klockan var vid tretiden på juldagsmorgonen. Karsk satt på sin säng och spände fast träbenet vid den benstump, som en rysskula lämnat kvar av vänstra låret. Mor Karsk hade gått ut för att se till de getter och får som de hade i den lilla ladugården.

Sista hälften av december månad hade det varit bitande kallt väder och under sista veckan före jul rasade en hård snöstorm, som i hävderna fått namnet sexdagarsstormen.

Dörren till stugan öppnades hastigt och mor Karsk kom in-springande.

— Far, far: — Det sitter fyra hundar ute vid fäiset, ropade hon. I hastigheten hade hon glömt stänga dörren och yr-snöen virvlade in i det lilla kökets öppna hård, där det fräste till mot glöden.

— Stäng dörren först, svarade Karsk, annars får vi ju in hela vintern.

— Nå vad var det nu du sade, frågade han. Sitter det fyra hundar ute vid fäiset?

— Ja, det kan du se själv, om du tittar ut genom dörren svarade mor Karsk.

Karsk gick bort till dörren.

stad laddade han dock om sitt gevär och tog detta med sig.

Under vandringen upp mot kyrkan gick han igenom de senaste årens händelser. Han hade gift sig med dottern till en förmögen bonde i Vallby, med utsikt att en gång få över-taga svärfaderns gård. Så hade då kriget kommit. Sedan hade han kommit hem till torpet som krympling. Genom hjälp av hustruns föräldrar hade han kunnat köpa den lilla gård, som han nu bebodde. Då den gamle kyrkvaktaren hastigt dött hade han enhälligt valts till kyrkvaktare. Lönen var ej så stor men ett visst mått av anseende följde tjänsten.

De två senaste åren hade varit hårda. Då all manlig ungdom var uttagen till krigstjänst fick jordbruket skötas av äldre och pojkar. Dåligt bruk av jorden gav dålig skörd. Redan nu var många av böndernas kor så svaga att de måste resas upp. På vägarna kom dagligen stora skaror av tiggare. Mest var det utmarg-lade barnungar, som kom och ställde sig att glo. Självt hade han när allt kom omkring riktigt bra. Van att slakta djur var han flitigt anlitad. En bit kött här, en bit fläsk där. Kan-ske även en och annan brödkaka.

Nu till jul hade han även julbröd av siktemjöl. Allt togs väl tillvara av hans duktiga hustru, och det var aldrig tomt i kattinen eller brödlåren. Han blev avbruten i sin tankegång av argt utrop:

— Sir han inte var han där

le-
de-
er-
ag-
el-
sa-
ul-
är-
el-
p-
n-
ll-

r,
n
k
i
s
t
it
s
a
ar
en
k
e
t
a
n

som han försiktigt öppnade. Hans ansikte fick ett häpet uttryck över vad han såg i det klara månskenet.

— Jo, det var snygga hundar. Vargar var det istället! Fyra stora bestar, som lockats dit av lukten från småkräken. I vinden som låg emot honom kände Karsk tydligt den fräna varglukten.

— Det är vargar mor, räck mig de båda gevären viskade han.

Då mor Karsk hörde att det var vargar fick hon knäskälva. Hon knäppte sina händer och bad den gamla bönen: — Gud bevare hus och hem, liv och lem på alla stackare som är ute i denna vargnatt, sedan gick hon att hämta gevären.

Innan hon räckte dem till sin man hejdade hon sig och sade: — Nej Sven, du får inte döda inatt. Vet du int att det är Frälsarens natt och att frid skall råda för alla. Karsk fick först ett förbryllat uttryck i ansiktet, sedan sade han bister:

— Du vet att jag måste gå upp till kyrkan och att det kan gälla vargarnas liv eller mitt.

Inför detta argument besinnade hon sig och räckte fram gevären. Karsk tog stöd mot dörrposten och siktade noggrant, innan han lät skottet gå. Vilda tjut hördes från vargarna och dessa blandade sig med bråkandet från de uppskrämda småkräken i ladugården. Då krutröken lagt sig såg Karsk att en av vargarna låg kvar på snön. Han tänkte först att genast gå fram och släpa in den dödade vargen i sin jordkällare, men det var som någonting hållit honom tillbaka. En lång stund stod han så och märkte sedan en mörk skugga, som i skydd av ladugårdens skugga smög sig fram. Det var en av de återstående vargarna, som lockad av blodlukten från den dödade kamraten sökte sig fram för att äta sig mätt på denna. Då höjde Karsk åter sitt gevär och åter blev det en best som föll. Nu såg Karsk tydligt hur de två andra i sträcklopp drog sig upp mot Omberg. Han släpade nu in de dödade djuren och gick sedan in i stugan för att få litet mat, innan han gick till kyrkan. Mor Karsk var nu även färdigklädd för att följa sin man. Om en stund kände hon sig dock illamående och Karsk sade då bestämt ifrån att hon måste stanna hemma. Innan han själv gav sig å-

utan ska rent springa på mej. Det var kyrkvårdsmoran i Sik, som stod mitt i grindhålet till kyrkogården och skakade yrsnön av sig.

Karsk bad den värdiga damen om ursäkt och gick in i kyrkan, där redan några ottebesökare stod i vapenhuset och pratade. De sågo stort på Karsk, när han kom med sitt gevär, men kom sig ej för att fråga varför han bar det. Hans första arbete blev nu att tända alla de i bänkarna utsatta ljusen samt takkronorna. Karsk kunde ej med sitt träben krångla sig uppför trapporna till tornet utan hade församlingen valt särskilda ringare.

Någon eldstad fanns ej i kyrkan och de tjocka stenväggarna var täckta av ett rimfrostlager, vilket kylde ifrån sig. Så småningom började den lilla sockenkyrkan fyllas av folk och värmen steg något. Genom kungörelser hade menigheten vetskap om att julottan skulle förrättas av kyrkoherde Isac Hasselblatt i Rök, och då Karsk såg denne komma in i kyrkan begav han sig till sakristian och anmälde att han denna juldagsmorgon skjutit två stycken vargar vid sitt hem. Bland de närvarande sexmännen, kyrkvårdarna och kyrkoherden väckte meddelandet både förvåning och rädsla. Det var första gången på många år, som vargarna visat sig så långt ned på slätten. Kyrkoherden tog tillökmed Karsk i handen och tackade honom för att ha "näpst ulvarna".

Efter predikans slut spred sig ryktet om Karsks vargjakt och det var många av de förmögna bönderna, som ville köpa de båda vargskinnen. Men han endast skakade på huvudet, det fanns endast en som var värdig att få sig en päls av de skinnen och det var hans hustru, den goda och trögna Anna.

Otryckbart

En välkänd biskop höll ett bankettal och bad efteråt journalisterna att inte referera några av hans anekdoter, eftersom han tänkte använda dem i annat sammanhang nästa dag. En något oerfaren reporter, som ville vara hjälpsam, åstadkom därav:

Biskopen slutade sina spirituella uttalanden med ett antal utmärkta anekdoter, som tyvärr inte kan tryckas.